

Твій вибір #FreedomUkraine

Громадсько-політична
загальноукраїнська
газета

№ 2

понеділок
10 листопада 2014 р.

Головний
інструмент
Майдану

2

Мустафа
Найєм

5

Посол
Данії
в Україні

6

Музей кращого майбутнього

Нещодавно у центрі Києва на базі Національного художнього музею України відкрився Музей Свободи. Як розповіла нам Олександра Бакланова, співвласник корпорації pro.mova, автор концепції нового закладу культури, мета організаторів у тому, щоб цей музей став місцем, у якому кожен з нас може задуматися про важливість свободи.

❗ Ми були у Музеї Свободи/Музеї Майдану і помітили, що немає чіткого розмежування експозиції вашої і Музею Майдану. А які артефакти конкретно з Майдану можна там побачити і яке символічне значення вони несуть?

❗ Виставка, яка відбувається зараз — це виставка об'єднаної ініціативи Музею Свободи і Музею Майдану. Ми десь півтора-два місяці тому об'єднали зусилля, щоб розробляти концепцію майбутнього музею.

У ній є три компоненти. Перший — мистецький, артистичний — про свободу як концепт. Це виставка Влодка Кауфмана «Свобода» на другому поверсі в трьох залах. Другий — про Майдан як сторінки в боротьбі за свободу. А третій — змінна експозиція, яка актуальна тільки в певний момент часу.

На мій погляд, найголовніший — невеличкий простір взаємодії з відвідувачами на першому поверсі, невеличкий «майданчик», на якому громада допомагає творити музей. Саме це і є в ньому зараз найбільш цінним. Бо музей — це не склад артефактів. Музей — це досвід, який дозволяє нам в новий спосіб щось осмислити.

Коли ми починали розробляти концепцію, думали про цей досвід з чотирьох різних вимірів. Про ті роздуми, на які він спонукає; про відкриття, які кожен з нас у свій спосіб може робити; про

питання, які в нас виникають, бо іноді питання, з яким ти виходиш — не менш цінне, ніж відкриття; і враження, які з цим пов'язані. На наш погляд, всі чотири компоненти дуже важливі.

Такого в Україні ніхто ще не робив. Це для всіх новий процес — і для нас, і для людей, які приходять до музею. Ми звикли просто приходити до нього, оцінювати готове. А тут маємо можливість взяти участь у творенні, поділитись своїм уявленням про те, як воно мало би бути.

Є волонтери, які допомагають розбиратись і можуть щось розказати. Є ті, хто працюють і будуть працювати з самими артефактами — збирати, робити каталоги, описувати, фотографувати і так далі. І відвідувачі, які в просторі взаємодії залишають свої уявлення про те, що таке свобода. Наприклад: «Свобода — в музеї писати на стінах», або «Свобода — бути собою». А діти там просто малюють.

❗ Які Ваші враження від самого Майдану?

Дзеркало думок

❗ Спочатку це все починалося як фестиваль. І більшість із нас думали, що це буде приблизно такий самий за характером протест, як у 2004-му. Я не думаю, що хтось із нас готовий був до того рівня насильства, яке ми потім бачили. І саме тому, що він викликав шок, настільки швидко розвивалися події. Зрозуміли, доведеться боротися ще більше, ніж ми собі уявляли. Одна справа висловити свою позицію, зробити так, щоб її почули. Зовсім інше

— коли ця позиція отримує настільки насильницький відгук, що саме він виводить на вулиці багато більше людей.

І з точки зору музею, і з точки зору історії можна говорити не про один Майдан, а про три. Перший — це «Революція на граніті», за те, щоб відстояти незалежність. Другий, у 2004, — щоб відстояти свій політичний вибір. І третій — щоб відстояти своє майбутнє, затвердити напрям, у якому ми бачимо подальший рух.

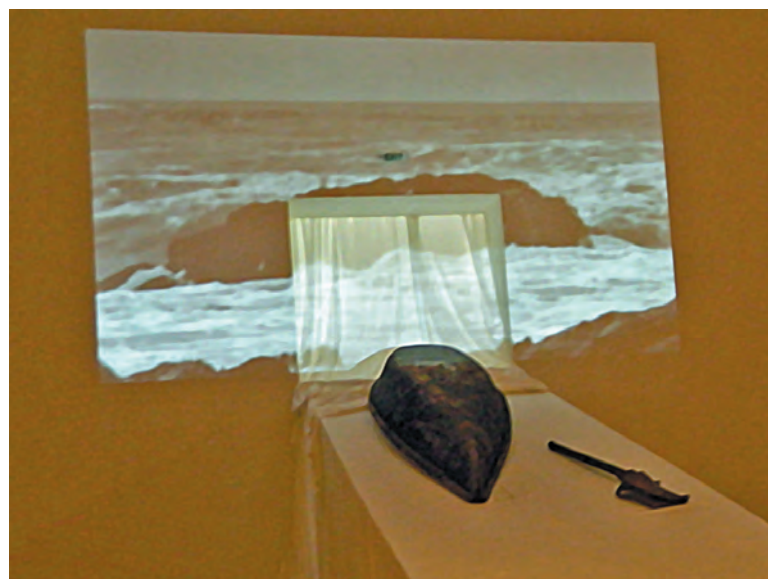
❗ Ви говорите, що ваші рідні живуть в Севастополі. Як вони ставляться до того, що Ви створюєте музей Майдану? Адже вони зараз на окупованій території...

❗ Це — складна сімейна глибоко персональна історія. Мою маму евакуювали з Луганська, а ті мої рідні, що в Севастополі, задоволені тим, що для них це несе більше стабільності. Це те, чому нам всім доведеться давати раду.

Закінчення на стор. 2

Дорожні знаки, які регламентують наше життя. Один з них став щитом від куль під час Революції Гідності

Інсталяція «Втеча»

Вони творили мир з музикою

Дивно бачити осіннього морозного ранку на головній площі столиці піаніно та ще й розмальоване у кольори українського прапора. Хлопці та дівчата, невідомі, але вже досвідчені колективи, імпровізатори з Майдану та діти з батьками — всі вони захоплюються цим інструментом. Зараз він знаходиться навпроти Будинку профспілок, тим самим ніби показуючи дві різні межі існування — життя і смерть. Музика невід’ємна і для тих, хто у важкі часи шукав сили на боротьбу за майбутнє України.

Головний інструмент Майдану

Доторкнувшись до клавіш патріотичного піаніно, ніби відчуваеш біль втрати, сльози матерів. Стала частинкою тієї страшної історії. Кожна нотка, кожний звук переносить нас у часи Майдану. Музика лунала на головній площі країни, приносячи людям спогади. Для когось вони були радісними, але більшість змушували пригадати Небесну Сотню. Людей, які, виборюючи свободу для власної країни, поплавилися життям. Наші кореспонденти вирішили запитати в перехожих про їхнє ставлення до революційного піаніно.

Костянтин, 27 років, Київ:

— Добре, що піаніно з’явилося під час революції. Людям було важко стояти на холоді, потрібна була підтримка, а музика якраз цьому сприяла.

Наталія, 30 років, Київ:

— Я журналіст, і тому досить багато можу розповісти на цю тему. Спочатку піаніно з’явилося 1 грудня поблизу Адміністрації Президента. В той день стояла колона «Беркута». Щоб їх заспокоїти, почали грати. Його назвали «європіаніно». Далі був рояль. Коли захопили Київську міську адміністрацію, музика підтримувала дух протестувальників. Але коли почав грати Богдан, всі звернули увагу на фортепіано. Згодом на ньому грали відомі люди. Пам’ятаю ніч, коли були спроби розгону Майдану. При першій — грала музика Океану Ельзи «Стріляй», а всі кричали: «Києве, вставай!» Без пісень було б дуже складно.

19 січня Майдан був мені навіть неприємним. Адже як можна танцювати там, де вбивають людей? Зараз я змінила свою думку. Наша новітня історія почалася з подій Майдану, де загинуло багато людей. На жаль, це було неминуче. І за свою свободу ми заплатили життями героїв.

Аліса, 31 рік, Київ:

— Піаніно з’явилося для того, щоб зняти емоційну напругу людей, які виборювали свободу України. Я позитивно ставлюся до подій на Майдані. Вважаю, що це все було зроблено, щоб змінити майбутнє на краще. Сумно лише те, що загинуло багато вірних своїй державі людей.

Юрко, 23 роки, Київ:

— Я знаю, що один із волонтерів придбав його за 500 грн. Він розфарбував у блакитно-жовті кольори та поставив на Майдані Незалежності. Звичайно, піаніно допомагало. Слухаючи музику, люди танцювали біля нього, як біля вогнища, і грілися. Саме слово «гідність» говорить про моє ставлення до тих подій на Майдані.

Олександр, 57 років, США:

— Мабуть, хтось приніс його на Майдан, щоб на ньому грали за перемогу та надихали йти далі, вперед до перемоги. Музика була невід’ємною частиною цієї жорстокої боротьби. Рано чи пізно це повинно було статися. Мені здається, що Майдан допоміг країні змінитися на краще.

Наталія, 36 років, Дніпропетровськ:

— Я на власні очі не бачила, як творилася історія інструмента, але з розповідей по телебаченню чула, що піаніно гастролювало різними куточками Києва. На той час це було необхідно. Можу сказати, що так чи інакше революція Гідності сприяла пробудженню самосвідомості українців.

Вікторія Попова,
Альона Юрченко

Музей кращого майбутнього

Національний художній музей України — початок експозиції Музею Майдану

Закінчення. Початок на стор. 1

❗ Ви часто відвідуєте домімку?

❗ У Севастополі я востаннє була, напевне, років зо два тому... В принципі, я вже десять років живу в Києві, тому мій дім — це рідні.

❗ Чи є для Вас свобода однією з перших умов життя?

❗ Якось, ще під час навчання в Лондоні, я виконувала якусь вправу про персональні цінності. Це був один з лондонських днів, яких було не так багато, одна з перших поїздок в Британію. Я півдня просиділа з цією вправою про персональні цінності для того, щоб вивести, що ж для мене було найважливішим. Тоді, років у двадцять, я написала: свобода, креативність, небайдужість (пристрасть до самого життя). З тих пір моє уявлення не дуже змінилось. Єдине, що додалось — розуміння того, що свобода завжди балансується відповідальністю.

Коли ми дизайнували програму музею, я собі уявляла, що у ньому є потужна Інтернет-мережа, до якої логіном є «свобода», а паролем — «відповідальність». Мені здавалось, що це дуже потужний меседж, і я б хотіла ним ділитися.

❗ Як Ви вважаєте, наскільки сильний вплив Радянського Союзу, радянської ментальності на українських людей, і скільки років пройде, поки ми навчимося думати самі за себе?

❗ Те питання, яке ви підняли зараз, є питанням цінностей. Я співвласник компанії, яка займається дослідженням цінностей, є енергетичним центром і стратегічним дорадництвом для бізнесів, некомерційних організацій і дер-

жав. Питання формування цінностей і їх зміни — одне з найскладніших взагалі. Найнебезпечнішим наслідком радянської системи є височезний рівень патерналізму, тобто очікувань, що «хтось для мене щось зробить», що «вони мені повинні це зробити». Починаючи від безплатної освіти, закінчуючи рівнем комунальних послуг і того, скільки це все має для нас коштувати. Нам доведеться ще певний час із цим мати справу, бо таке не вирішується простою зміною поколінь. На диво, велика частка молоді живе і виростає з тими самими цінностями, з якими виростили їхні батьки і інші родичі. Тому інакше, ніж якісною освітою, це не вирішується. Не можна просто досягнути, поставити прапор і сподіватися, що все буде. За це постійно треба боротися. Зміна цінностей сама не приходить.

Вони змінюються дуже повільно. Вважається, що цінності протягом нашого життя змінюються ще менше, ніж фотографія на паспорт. Якщо тільки немає настільки серйозних потрясінь, як те, що ми пережили через події Майдану. Якраз це ми і спостерігаємо.

Зараз мені здається, навіть робити заміри змін зарано. До них треба ставитися так само, як ставляться до замірів температури в реанімації — може стрибати, не може вважатися стабільною. До речі, ті точкові заміри, які ми робили на Майдані, не завжди були очевидно радісними. Наприклад, люди відповідали, що так, свобода — це важливо. А на наступній сторінці були готові обмежити чужу свободу слова, якщо вона суперечила їхній думці. Це така парадоксальна ситуація, коли ми думаємо, що ми європейці, в

набагато більшому розумінні, ніж насправді ними є. Але все з чогось починається. Навіть зафіксувати для себе, що свобода слова — це важливо. Коли ти раніше ніколи це не фіксував, це вже прогрес. Просто треба розуміти, що шлях набагато довший і складніший, ніж нам хотілося б, ніж ми собі уявляли. А це означає, що у нас усіх попереду дуже багато роботи.

Ми сподіваємося, що Музей Свободи/Музей Майдану стане каталізатором для тих змін, які відбуваються в кожному із нас. Країні, очевидно, потрібні будуть зусилля з порозуміння, консолідації, діалогу. Важливо розказати історію минулого, але зробити це так, щоб воно допомагало нам формувати нове майбутнє.

УВАГА!

ТВІЙ
#FreedomUkraine
ВИБІР

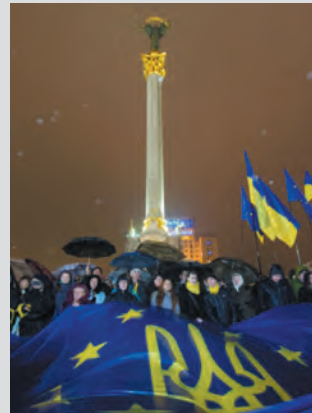
МУЗЕЙ СВОБОДИ/МУЗЕЙ МАЙДАНУ

Виставка «Музей Свободи/Музей Майдану» працює в Національному художньому музеї України (м. Київ, вул. Грушевського, 6).

Розклад:

Ср-чт — 10.00-17.00,
пт — 12.00-19.00,
сб — 11.00-18.00,
пн-вт — вихідні.

Вартість для дітей — 5 грн.,
для дорослих — 20 грн.

Марина Дубина

У сусідньому залі можна попрактикуватися у малюванні

Колонка
редактора

Сейчас ты держишь в руках второй выпуск газеты. Перелистываешь страницы... Много материалов и фото — мы ведь старались сделать газету динамичной, а главное не по шаблону. Когда появляется идея сделать что-то новое, начинаешь строить «воздушные замки» и, кажется, что все пойдет по плану. Все иллюзии развеялись, когда собрали планерку. Каждый видит конечную картинку по-своему. Начинаются споры, дискуссии, а иногда и ссоры. И знаешь — это круто! Наверное, все это показатель того, что нам действительно хочется сделать особенную газету. Не просто прочитал — забыл, а задумался о простом вопросе «что такое свобода?» Хотя на счет того, что он простой — это я погорячилась.

Просто завари чашку хорошего чая, сядь в кресло, закрой глаза, расслабься и ... представь, что «гора» неотложных дел, которые нужно успеть сделать до завтра, вдруг исчезла. Не нужно идти на работу или учебу. Вся жизнь в твоём распоряжении. Больше никаких спешек, скандалов на работе. Делай все, что хочешь. Все, что когда-то планировал и постоянно откладывал «на потом». Ты свободен!

Ну что, получилось? Если да — круто. Напиши мне, как у тебя это получилось. В нашем non-stop режиме очень важно уметь абстрагироваться от всего и всех. А если нет, то это вполне нормально. Есть над чем работать.

На часах 0.55. Третья ночь без сна. Не помню, когда последний раз так уставала. Но, знаете, это такая приятная усталость. Я понимаю, что получаю удовольствие от работы, и мне нравится то, что я делаю. Помню, как в девятом классе на уроке украинской литературы проходили творчество Сковороды. Как сейчас помню этот урок. Моя учительница говорит: «Дети, хотите узнать секрет счастья?» Надо было видеть выражение лиц моих одноклассников. Мы схватили тетрадку и ручку, чтобы записать никому не известный «рецепт» счастья. «Найдите профессию по душе. Вот и весь секрет». Никто из нас не ожидал такого. Как можно получать удовольствие от работы? Прошло 3 года, и я могу сказать, что это вполне реально. Я нашла то самое дело всей жизни и безумно счастлива.

С любовью,

Ваш главный редактор
Елизавета Шварцман

Іноземці про Україну,
революцію, війну та свободу

Ева Швайцер,
Швейцарія,
24 роки:

З одного боку, революція призвела до погіршення економічного становища в Україні. З іншого — це лише початок, невідомо, які будуть наслідки. Сподіваюся, що Україна переживе ці скрутні часи та стане на європейський шлях розвитку. Я бажаю українцям не падати духом. Хочу, щоб вони вірили в краще. Боролися за своє!

Аліна Шварцман,
Ізраїль,
43 роки:

У нас є два телебачення: російське та українське. Звісно, думка кожної людини залежить від того, яку інформацію вона отримує. Тому ті, хто є прихильником російської точки зору, не розуміють, чому не було призупинено революцію. Але інші висловлюють співчуття до народу України. Через Євромайдан почали цікавитися країною, більше дізнаватися про неї. Стали поважати за те, що піднявся увесь народ. Україна повинна була змінитися і вже стала на цей шлях.

Звісно, хочеться побажати всій Україні головного — миру, і щоб українці домоглися того, чого так прагнуть.

Олександр Заведей,
Чехія,
44 роки:

Майдан — це громадянський виклик можновладцям і олігархам. Це нагадування, в жорстокому вигляді, про права і свободи суспільства. Адже свобода — це право вибору. Право вибору гідної влади, гідного майбутнього, ліпшого життя, розвитку країни і права брати в цьому участь.

Аня Русева,
Бельгія,
22 роки:

З самого початку Майдану я позитивно ставилась до цієї революції. Я дійсно вважала, що люди вийшли відстоювати свої інтереси. Люди були дійсно змучені попередніми режимами. Вони не витримали та повстали. Не вірю в міфи про те, що революція проплачена.

Хочу додати, що я за цілісність України. І вважаю Україну суве-

ренною державою. Вона має право розвиватися тим шляхом, яким вважає за потрібне.

Схвально ставлюсь і до бажання українців стати на європейський шлях розвитку. Але вважаю, що слід починати з себе, зі свого менталітету. Не кричати про корупцію, а самим не давати хабарів. Не казати, що Київ, Одеса — брудні міста, а самим не кидати папірці на вулиці. Україна повинна бути близькою до Європи, але не відвертатися від Росії повністю, особливо в економічному плані. Якщо Україна зможе знайти баланс між ЄС та Росією, при цьому дотримуватися свого курсу, то все буде добре.

Бажаю вам миру, миру та ще раз миру! Також терпіння, щоб усе це перенести. Все буде добре для кожного з нас.

Ніко Ланге,
Німеччина,
39 років

Я з великим респектом ставлюсь до Майдану. Ми в Німеччині вже й забули, що за свободу потрібно боротись. Сміливість та силу українців я особисто поважаю. Свобода — це можливість самостійно відповідати за своє життя.

Валерія Грі,
Болгарія,
22 роки:

Моє ставлення до революції неоднозначне, як і у багатьох. Місцеві ЗМІ показували Майдан просто виставою. В Україні казали, як іноземці підтримували Майдан, але насправді підтримували наші діаспори. У Болгарії невелика кількість людей також намагалися зібратися у центрі столиці. Коли я приїздила в Україну, потрапила у час затишшя. Фактично не було людей, сцена була порожня. Я бачила багато барикад, сміття. Київ здавався брудним та пригніченим. Гадала, що все закінчилось, але за декілька тижнів прийшли звістки про перші смерті. Але з тим, що режим Януковича треба скинути, погоджуються майже усі, в тому числі і я. Якщо такими методами, то ми цього заслуговуємо.

Якщо Україна хоче стати на європейський шлях, це плюс. Але українцям потрібно розуміти, що більша частина абітурієнтів, за критеріями ЄС, просто не потраплять до ВНЗ. Або ж буде жорсткий відбір після першого-другого курсу. Я вважаю це позитивним моментом, оскільки нарешті зросте попит на робочі спеціальності. Буде конкуренція. Та просуватися вперед будуть дійсно кращі. Тут дійсно примісно навчатися, тому що вступають люди, які знають, чого хочуть.

Навіть дітям суддів, адвокатів, медіамагнатів не можна дорікнути, що вони не вчаться.

Якість медицини, страхування та соціальних стандартів визначають якість життя народу. В Україні немає страхавок та захисту. Але це не завадило б. У ЄС є свої недоліки: податки, комунальні послуги. Жити там нелегко. Тому працювати потрібно буде багато.

Я бажаю вам терпіння. А тим, хто незадоволений своєю країною, раджу одразу їхати звідси. Якщо Україна хоче залишитися незалежною, а не областями у складі сусідніх країн, треба витримати цей період.

Cosimo Attanasio,
Італія,
35 років,
журналіст-фрілансер:

Я приїхав до України, щоб здійснити щось неймовірне, допомогти вам — це одна з моїх життєвих настанов. Коли їхав, сказав батькові, щоб він не нервував, що зараз ситуація не така, як була раніше.

Те, що діється в Україні зараз — це дуже серйозно, і я приїхав сюди, щоб хоч якось допомогти вирішити цю проблему. Я впевнений в тому, що на Донбасі не громадянська війна. Коли я був у Слов'янську, мав змогу спілкуватися з багатьма людьми, та всі казали, що раніше вони жили як сім'я. У мене був перекладач, який добре володів російською, і я вважав, що він з України. Тільки потім я дізнався, що він з Москви, і увесь цей час неправильно перекладав мені. Там є дуже багато людей, що були на йняті ворогами, та яким вороги ж і платять за те, що вони провокують людей на конфлікти.

Ще мені здається, що більшість журналістів не каже правди, і це нормально, бо якщо ти є представником однієї зі сторін конфлікту, ти не можеш бути до кінця об'єктивним.

Для мене свобода України це не те, що вона хоче увійти до складу

ЄС, вона вже є частиною Європи. З кожним днем я бачу все більше спільного між Україною та Італією. У вашій країні все буде добре, завдячуючи тим людям, у яких вогонь палає у серці, а таких дійсно багато.

Александр Моралес-Санчо,
Іспанія,
23 роки:

Росія хоче відновити статус потужної країни, однак ці дії суперечать правилам Організації Об'єднаних Націй. З іншого боку, частина українців у зоні конфлікту хочуть бути громадянами Російської Федерації. Тож загальна ситуація в вашій країні насильна та неспокійна.

Але я думаю, що в українців дуже-дуже велике серце, вони добрі. А в деяких випадках навіть сором'язливі (я маю на увазі жінок). Та мені це подобається, українці гарний народ!

Флоренція Маррафіно,
Аргентина,
21 рік:

Мені приємно бачити, що Україна нарешті стоїть сама за себе. І я думаю, що світові медіа мають ширше це висвітлювати. Якщо Україна буде сприйматися як повнозначна держава, інші уряди звертатимуть увагу на її ситуацію і запобігатимуть таким речам, як зараз. Також нарешті допоможуть інтегрувати населення, оскільки слов'янські культури завжди залежали одне від одного та були ізольовані від решти світу.

Я бажаю українцям нарешті гідно жити на власній землі, знати, що їхня країна належить їм, і вони не повинні жити у страху чи під загрозами. Їхнє право — щоб до них ставилися, як до людей, і щоб їхній голос чули та поважали.

**Анна Немченко, Анна Басова, Анна Чечель,
Елізавета Шварцман, Марія Заведей, Марина Дубина,
Олексій Касьяненко**

Давай укропити, щоб допомогти АТО!

Під таким девізом 1–2 листопада відбувся другий Благодійний фестиваль-ярмарок «Укроп». Організатором заходу став Благодійний фонд Волонтерська сотня «Україна – Світ». Проходив фестиваль у Мистецькому Арсеналі.

Уперше такий фестиваль пройшов наприкінці літа. Сорок майстрів зібралися майже з усіх куточків України, а саме: з Києва, Запоріжжя, Житомира та Чернігова. Волонтери зібрали понад 150 тисяч гривень.

Вісімнадцятирічна Вікторія Калинюк, одна з організаторів, розповіла: «Волонтерська сотня допомагає бійцям, які знаходяться в зоні бойових дій. Військові батальйони надсилають нам список необхідних речей. Наші волонтери активно збирають кошти, а потім закупають усі необхідні товари і самі відвозять в зону АТО».

На фестивалі-ярмарку на відвідувачів чекала захоплююча програма. Для дітей волонтери провели багато майстер-класів з ліпки, малювання та рукоділля. Діти залюбки писали листи воїнам.

Усі бажаючі мали можливість придбати сувеніри хенд-мейд. Картини, обереги, прикраси, посуд і одяг з національною символікою, предмети інтер'єру — все це власноруч створила майстрова сотня. Кожен зміг знайти подарунок, що прийдеться до смаку.

Також під час фестивалю відвідувачі насолоджувалися концертами відомих рок-гуртів: MilesBabies, Форватер, Anebo, Casualman, Vexlarsky, Cherokee, MarijaCheba, MegapolisWitches, SWEETLO, SwingBrothers, Манушклуб, Beathoventa інших.

Волонтери батальйону «Сітка» залучали небайдужих створити маскувальні сітки, які зараз дуже потрібні воїнам. На своїй сторінці у Фейсбукі вони розповідають: «Ми хочемо, щоб школярі, студенти, всі українці включилися в процес плетіння сіток і допомагали армії. Ми готові розповісти і показати всім бажаючим, як можна організувати цей процес».

Упродовж двох днів «Укропу» бажаючі приєднувалися до дискусій з відомими громадськими діячами на теми, якими зараз живе вся Україна.

Окрім насиченої культурної програми та шопінгу в зоні фуд-корта, гості ярмарку мали можливість продегустивати та придбати горіхову пасту, шоколад, «патріотичне» печиво.

Організатори фестивалю підсумовують результати заходу повідомленням в Фейсбукі: «Назва фестивалю символізує мудрість, силу та єдність українського народу. Своім талантом, вмінням, роботою саме ви можете допомогти українській армії. В цей нелегкий, але величний час наша основна сила — в єдності. Адже чим більше зусиль ми зможемо об'єднати, тим вагомішою буде наша допомога».

Усі бажаючі могли придбати сувеніри хенд-мейд

Підготували Єлизавета Шварцман і Олексій Касьяненко

Наталя Соколенко: Кожен вихід в ефір — це пригода

Наталя Соколенко народилася 4 квітня 1975 року в Броварах Київської області. У 2000 році закінчила Інститут журналістики Національного університету імені Тараса Шевченка. Наталка заміжня, але дітей поки що не має. З 2013 року вона бере участь у проекті «Громадське радіо». З дитинства Наталка прагнула стати журналісткою. Свою мрію вона здійснила.

Чому ви обрали цю професію?

Моє дитинство проходило в Радянському Союзі, тому здавалося, що ця професія відкриє мені світ. Я сподівалась, що журналістика допоможе в майбутньому.

Що спонукало вас до служби в армії?

Коли я була студенткою, один з моїх друзів влаштувався до редакції газети «Вартові неба охоронці» і випадково дізнався, що їй потрібні журналісти. Таким чином я почала там працювати. Це збіг обставин.

Яким чином ви підтримували український народ у часи Майдану?

По-перше, цей Майдан ми організували. Я належу до тих людей, які були в оргкомітеті. А далі ми організували марафон «Євромайдан-онлайн» з щоденною трансляцією. Розповідали, що відбувається на головній площі країни. Як і всі, я приносила харчі, у мене в квартирі постійно жили люди з різних міст.

На вашу думку, Майдан змінив щось у житті українців?

Для багатьох українців життя справді змінилося, особливо для тих, хто брав участь у Майдані. Вони відчували, що в них є гідність. Не всі замислюються: чи змінилося життя тих воїнів, які зараз виборюють нашу незалежність на

Сході? Багато людей, яких півроку назад можна було називати босотою, згадали, що вони українці, і справді стали героями. Чи змінилося життя для всіх, величезне питання. Особливо після оголошення результатів виборів: по мажоритарці пройшло чимало «грошових мішків» та безпринципних людей. Стає сумно. Але я бачу прогрес в тому, що порівняно з Помаранчевою революцією 2004 року, в цей раз набагато більше людей взяли на себе відповідальність. Заснували лобістські комітети, пішли в парламент, писали законопроекти в рамках реанімаційного пакету реформ, який був створений на Майдані.

Ви говорили, що брали участь у політичних перегонах. Чи змогли б ви покинути журналістику заради політики?

Хіба що тимчасово. Для того, щоб зробити в українській політиці ті речі, які для нас необхідні. Хоча, з іншого боку, якщо вдається щось змінити, перед тобою відкриваються нові горизонти. Напевно, ті журналісти, які потрапили у політику, не скоро повернуться до своєї професії. Після вирішення одних завдань неодмінно постануть інші та інші. Адже цих завдань за 23 роки незалежності України накопичилося багато. Але, незважаючи на це, в нас так заведено: якщо людина

пішла в політику, ставимо на ній хрест, як на професіоналі.

Яка найбільш екстремальна ситуація траплялася у вашій журналістській кар'єрі?

Для мене кожний вихід сюжету в ефір — це нестандартна ситуація. Треба, щоб оператор добре зняв, щоб у режисера був настрої змонтувати, щоб люди, до яких ти звертаєшся, відчували себе комфортно на екрані, щоб в тебе нога не зламалася по дорозі на телестудію.

Якою ви бачите Україну в майбутньому?

Членом НАТО, членом Європейського Союзу. Бачу її докорінну перебудову. Я бачу в Україні владу, яка підзвітна суспільству, до якої йдуть люди, справді орієнтовані на зміни, реформи, на те, щоб кожна людина отримала право на щастя. Я хочу бачити країну, в якій гідність кожної людини є величезною цінністю.

Що для вас свобода України?

Це необхідна річ, без якої не можна мислити про країну. Як говорив Шевченко, «в своїй хаті своя правда». Нам потрібно довести і самим собі, і всьому світові, що ми повноцінна держава, що у нас є повага до гідності людини, до її прав. Кожен отримує шанс зробити життя кращим.

Розмовляла Альона Юрченко

Символи свободи: кінь, шабля і... гарбуз

Наші журналісти побували в Національній академії наук України і поспілкувалися з Миколою Дмитренком, літературознавцем та етнографом, знавцем символів. Ми запитали його про ті символи, які уособлювали свободу на Майдані.

❓ Які фольклорні символи України вам відомі?

❗ Фольклор це і є свобода. Це свобода творчості, свобода твоєї діяльності. Якщо ми сягнемо думкою у декілька тисячоліть, зрозуміємо, звідки пішли основні жанри фольклору, лірики. Бо лірика існує обрядова, не обрядова, зокрема, пісні про кохання, соціально-побутові, весільні чи козацькі пісні. Наш давній фольклор і був проявом свободи. Адже фольклор — творчість без цензури.

Але з часом таку творчість забороняли. Так було у двадцяті роки двадцятого століття, початок тридцятих років, період Голодомору, коли поширювались буклети, прислів'я, приказки про соціальні катаклізми. Тоді таку творчість переслідували. Навіть якщо її записували, то цих збирачів хапали, саджали до тюрми. Таку творчість не датували, не поширювали публічно.

І в давньому фольклорі, звичайно, символами свободи було багато істот, предметів. От, наприклад, взяти **коня**. Він теж символ свободи для українців, але всесвітній. Він символізує свободу і для грузина,

і для киргиза, і для монгола. А з появою запорізького козацтва він набув такої стабільної ознаки волелюбної істоти, товариша, навіть побратима.

Шабля. Так само, вільна шабля. Вона в руках у вільного козака, вільної людини виконувала місію свободи, обороняла свій рідний край.

Одним з побутових символів свободи є **гарбуз**. Коли парубок йшов до дівчини свататись і був небажаний, то йому вручали гарбуза. Отримавши цей «подарунок», хлопець розумів, що він не готовий до створення сім'ї.

❓ Як ви ставитесь до революційних подій 2004, 2014 років, чи символізують вони свободу?

❗ У 2004-му була масова акція, зібралась для відстоювання своїх прав. Люди вийшли проти корупції і влади Кучми, але назвати це революцією не можна. Тепер давайте згадаємо минулорічні події. Політична верхівка на чолі з президентом В. Януковичем не підписала асоціацію з ЄС. З цього часу почалися всі проблеми і акції протестів більш активно політичних громадян — студентів, які були готові не тільки говорити, а й діяти. Після побиття молоді і почалася справжня боротьба за свободу.

Для українців такий термін, як «незалежність» не підходить, бо є більш влучний і правильний — «свобода»! І це повинно проявлятися в усьому: в словах, в діях, в думках і у виборі. Людина буде вільною тільки тоді, коли буде отримувати достойну заробітну плату. Коли буде розуміти, що її зусилля не були марними. Також одним пунктом свободи є те, що люди повинні усвідомити важливість рідної мови, бо коли зневажають державну мову, втрачається надія на вільне життя. Тому я повторюю, що нам про свободу потрібно не лише мріяти і думати, але і впевненим кроком йти до неї.

❓ На вашу думку, які саме символи свободи були присутні на революції Гідності?

❗ Символів Майдану було досить багато. По-перше, це була творчість і **портрети Т. Шевченка**. Це був символ безпрецедентної боротьби за людську гідність. На Майдані було багато **козаків** в обладунках, які теж були символом. **Українки** символізували нескореність і гідність своєї країни. Кожна дівчина, жінка проявляла свою нескореність перед кривдником, який хотів її спалювати. Взагалі символів на Майдані було багато. Молоді люди, які протистояли беркутівцям. Хтось стояв з **хрестом**, який теж був таким собі символом Майдану. Гасла, пісні, вірші теж відігравали велику роль у боротьбі за волю. Навіть шматочки бруківки є символами.

❓ Який головний символ Майдану?

ДОСЬЄ

Микола Дмитренко — відомий український письменник, літературознавець та етнограф, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства фольклору та етнографії М. Т. Рильського Національної академії наук України. Здобув освіту філолога.

Написав більше 300 наукових праць. Автор монографії «Символи українського фольклору», з якої ми можемо дізнатись про чільні символаобрази українського фольклору та як розкодувати їх. Чимало видань витримав «Український сонник», який датується 1991-м роком: в ньому досвід автора переплітається з барвистим українським фольклором. Микола Дмитренко веде рубрику в «Газеті по-українськи», де тлумачить сни з огляду на звичаєву культуру і світогляд українців.

❗ Це, звичайно, **український прапор**. Він символізує свободу і наше майбуття. Блакитний колір — це небо і мир, а жовтий — українські родючі землі. **Тризуб** можна теж назвати символом волі, мужності і величності. Цей знак має величезну багатовікову історію. Зараз можна сказати, що це не тільки знак роду Рюриковичів, а й наш, український, відомий на весь світ.

Хочу ще вам розповісти, чому зараз нападають на нашу землю. Існує така гіпотеза, що всі народи пішли саме з нашої землі. Тому зараз всі і починають нападати на нас, щоб підкріпитись нашою силою. Існує така легенда, що саме Бог подарував свій шматок українцям. Тому Європа і весь світ впаде до наших ніг і до нашої святої землі.

Спілкувався Максим Середя, ілюстрації автора

Мустафа Найєм: Майдан неможливо оплатити

Ми надрукували першу частину інтерв'ю з відомим журналістом та майбутнім народним депутатом Мустафою Найємом у минулому числі «Твого вибору». Ще кілька історій з життя символу Майдану залишили на солодке.

Про завод, журналістику і депресію

Після університету мені потрібно було йти працювати на завод Антонова. В той час там платили 300 гривень, на які жити було неможливо. Я грав у клубах і театрах. Все життя писав. Потім просто відправив свої резюме в усі видання, які могли б мене взяти. Так мене прийняли на роботу до інформагентства. Я працював там вісім місяців. Після цього покинув усе, навіть свою дівчину. Повністю віддав себе роботі у газеті «Коммерсант». Через це в мене не було ані друзів, ані сім'ї, ані вільного часу. Я був настільки зайнятий, що напередодні Нового року впав у депресію. Відчуття, що я сам, що мене покинули, що не маю місця в цьому світі, просто знищувало.

Про стосунки у валізах

Є стереотип, що депутати пишуть законопроекти. Насправді в них для цього є помічники і юристи у всіх країнах Західної Європи. У Сполучених Штатах цим займаються самі депутати або члени конгресу, законодавчих органів.

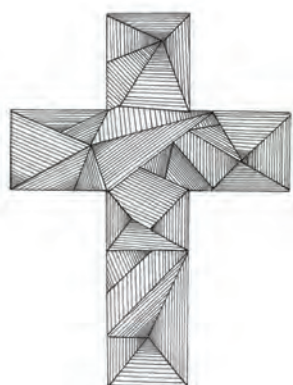
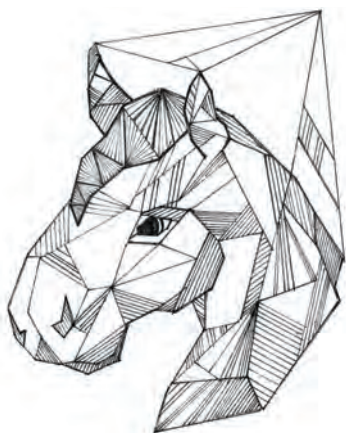
Моя діяльність буде, в першу чергу, — впровадження реформ у різних галузях. Я ініціюватиму законопроект, що стосується

виборчого законодавства, який би полегшував вибір, унеможливив вплив на політичну систему олігархів. Він передбачає бюджетне, або хоча б часткове бюджетне, фінансування політичних партій. Для того, щоб олігархи все менше впливали на політичну систему, їм потрібно надати такий інструмент, як закон про лобізм. Це прозора система, за якою ми встановлюємо стосунки між великим бізнесом і політикою. Зараз це стосунки в «валізах». За гроші створюються законопроекти, які регулюють конкретний сектор бізнесу. Також я буду клопотати про створення «Кодексу депутата». Подібний є у всіх країнах Західної Європи.

Про дух революції

Такі проекти просто неможливо оплатити. Людину не можна змусити стояти на холоді 12 годин, не можна оплатити мільйонний спів, натхненний і патріотичний настрій. Подумайте про Майдан та Антимайдан, про атмосферу людей. Антимайдан міг розпастись в будь-яку хвилину, як це і сталося. А на Майдані люди стояли до останнього, не маючи ніякої мотивації. Для мене це свідомий вибір людей.

Максим Середя, Анна Басова

Посол найщасливішої країни

Екзамен на знання країни

Ми зустрілися з послом Данії, її Високоповажністю Мерете Юль у вільному просторі Музею Свободи/Музею Майдану. Мерете сподобалась неформальна обстановка музею, його незвичний формат і крісло-мішок, у якому вона із задоволенням вместила. Мерете Юль очолює данське посольство вже чотирнадцять місяців. В Україні освоїлась, і відчуває себе майже як вдома. Тому спершу ми вирішили перевірити знання послом нашої країни.

❗ Чи подобаються Вам українські пісні? Яка улюблена?

❗ Мені подобаються українські народні пісні. Вони точно відображають вашу культуру та історію. Найкраще я знаю ваш національний гімн. Він цікавий з історичної точки зору і особливо важливий в теперішній ситуації.

❗ Чи подорожували Ви Україною? Які міста Вам сподобались найбільше?

❗ Так, я була в різних частинах України — на сході, на заході, на півдні і трохи на півночі. Але хотіла б відвідати більше місць. Я вважаю, що Україна — дуже багата країна. Мушу сказати, що мені сподобалося усе, що я побачила: Львів, Одеса, Київ, Донецьк.

❗ Яка Ваша улюблена українська страва?

❗ Мабуть, котлета «по-київськи». Це була одна з перших місцевих страв, яку я куштувала. Тому дуже до неї звикла.

❗ А улюблений український письменник?

❗ Я ще не дуже добре володію українською мовою, і поки що не було часу поцікавитися літературою. Але маю книжки, які збираюсь прочитати. Вони стоять на полиці і чекають, поки з'явиться вільний час.

❗ Які українські слова Вам найбільше подобаються?

(Посол обводить поглядом залу, повну висловлювань, відомих і не дуже, про свободу).

❗ Я думаю, що «свобода» — це дуже важливе слово.

❗ Які українські традиції Вам подобаються?

Днями наші юні журналісти зустрілися з Надзвичайним та Повноважним Послом Королівства Данія в Україні, Грузії та Вірменії її Високоповажністю Мерете Юль. Незважаючи на те, що графік посла досить щільний, вона знайшла час для розмови з нашими кореспондентами. Про те, як вплинули на роботу посольства останні соціально-політичні події в Україні та те, як нас сприймають у Данії, читайте далі.

Зліва направо: її Високоповажність пані Мерете Юль, юні кореспонденти Олексій Касьяненко, Марина Дубина та Іван Дзюба

❗ Я дуже ціную те, як ви поєднуєте старе і нове. Наприклад, вдягаєте національний одяг з різними оригінальними прикрасами. Думаю, це хороший приклад збереження культури і одночасно поєднання сучасного та минулого.

«Ви йдете правильним шляхом»

А потім ми вирішили перейти до серйозних питань, на які пані Мерете відповідала так само невимушено.

❗ Як події на Майдані вплинули на роботу вашого посольства?

❗ Вони додали нам роботи. Моя країна дуже дружньо ставиться до України. Ми робимо усе, що можемо, щоб допомогти. Я почала працювати 14 місяців тому, і з тих пір страшенно зайнята!

❗ Чи підтримує данський уряд українських військових в зоні АТО?

❗ Ми не надаємо зброї. Але підтримуємо єдність України полі-

тично, підтримуємо українські проєвропейські реформи.

❗ Чи вплинули події на Майдані на імідж України у світі?

❗ Найголовніше для мене, як для посла, — увага, яку Україна отримала після цих подій в Данії. Кого б я не зустріла, усі дуже поінформовані по останні події тут. Спостерігають за ними в медіа і сподіваються на те, що все буде добре, що в вашій країні нарешті настане мир.

❗ Як Ви думаєте, чи має Україна шанси приєднатися до Європейського Союзу?

❗ Я вважаю, що ви маєте дуже великі шанси приєднатися до ЄС. Про це свідчить нещодавно підписана угода про Асоціацію. Треба лише виконати ряд вимог, однаковий для всіх європейських країн. Україна має великі амбіції, і ви стали на правильний шлях. Тепер залишилось тільки йти по цьому шляху до Європейського Союзу і не зупинятись.

❗ Які молодіжні проєкти ваше посольство реалізує в Україні?

❗ Я дійсно рада, що ви сидите тут і берете інтерв'ю у мене! Це — один з найкращих проєктів, який організовувало посольство Данії. В таких школах, як ця, ми навчаємо дітей критично мислити, поважати чужу думку та ділитися досвідом.

❗ Що спільного між Данією та Україною, на Вашу думку?

❗ Я вважаю, ми маємо багато

ДОСЬЄ

Пані Мерете Юль (Mrs. Merete Juhl) — Надзвичайний та Повноважний Посол Королівства Данія в Україні, Грузії та Вірменії з 2013 року. У 1991-му закінчила гімназію Hadsten. Отримала диплом французького суспільства і мови в університеті Сорбонна (Париж, Франція). Свою кар'єру почала на посаді помічника Голови Офісу Данської ради з питань сільського господарства в 1996 році (Брюссель, Бельгія). Вільно володіє французькою, англійською, італійською та німецькою мовами, трохи арабською. Одружена, має дитину. Лицар Королівського Ордена Даннеброг (Орден Данського Прапора).

спільного. Наприклад, базовий європейський менталітет. Також наші народи однаково працелюбні. І у данців, і в українців відмінне почуття гумору.

❗ І останнє питання, яке ми ставимо абсолютно усім. Як Ви розумієте поняття «свобода»?

❗ Для мене це — жити своїм життям. Це свобода дій, вибору та слова.

5 цікавих фактів про Данію

1. Майже всі данці говорять англійською, хоча офіційно визнана мова — датська.
2. Ця маленька країна поставляє на світовий ринок третю частину норкових шкірок.
3. Вода з крана чистіша і смачніша, ніж бутильована. Її можна безкоштовно просити у ресторанах, про це навіть було прийнято відповідний закон. Попри це, бутильовану воду в Данії

продають і у супермаркетах. Мешканці Данії купують спеціальні апарати для перетворення води з крана на воду з бульбашками.

4. Данія — батьківщина відомого конструктора «LEGO».
5. Данія — найщасливіша країна у світі! Це довели науковці Лестерського університету Англії під час дослідження природи щастя.

Марина Дубина, Олексій Касьяненко, Іван Дзюба

У Києві представили фільм, присвячений річниці падіння Берлінського муру

6 листопада в київському Будинку кіно відбулася прем'єра фільму «Стіна». Телеканал «Інтер» розпочинає новий телевізійний сезон, в якому редакція документальних фільмів готує декілька телевізійних проєктів.

В їх число увійшла і ця документальна стрічка. Вона вийде в ефір 10 листопада 2014 року, в двадцять п'яту річницю знесення Берлінської стіни.

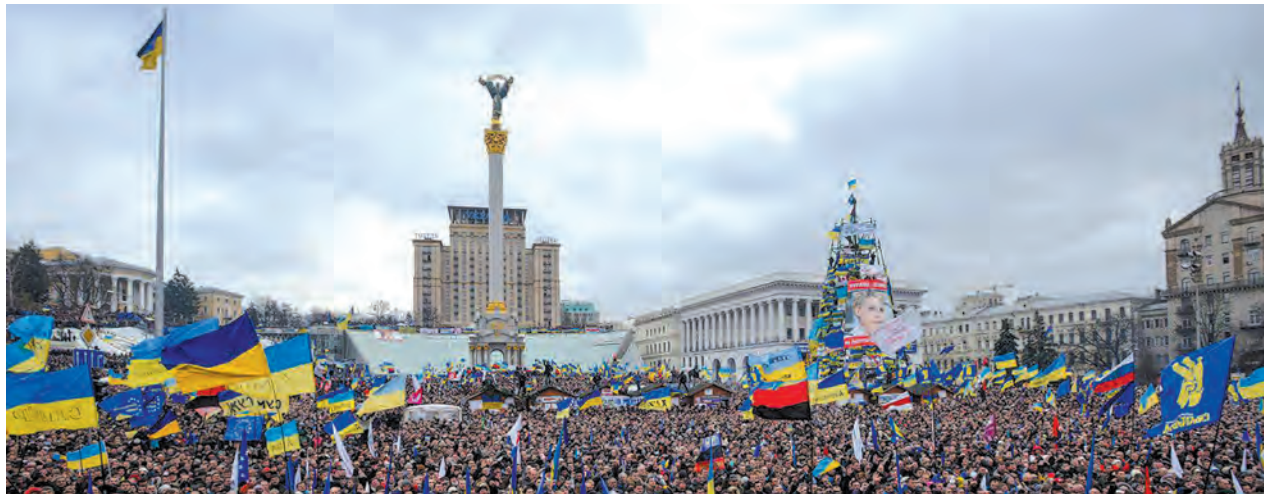
Стіна проіснувала рівно двадцять вісім років, два місяці та двадцять вісім днів. До моменту знесення це була, мабуть, найбільш жорстока споруда в світі. Подолати її було практично неможливо. Але деяким людям все ж таки вдавалось. І творча група Інтера знайшла їх.

Серед героїв — декілька друзів, сімейних пар, які зшили найбільшу на той час повітряну кулю в Європі тільки для того, щоб втекти зі Східної Німеччини до Західної. Інші — прокопали 75-метровий тунель підручними

засобами. У зйомках цього фільму взяли участь також політики, які зносили цю стіну. Героями картини стали і звичайні німці, які приклали максимум зусиль для того, щоб переконати людей по обидва боки муру, що потрібно знести Берлінську стіну та припинити холодну війну.

Важливим мотивом фільму стало і життя після падіння Берлінського муру. 25 років німці вчилися жити по-новому, в одній країні. Так, стіна пройшла крізь долі. Стіна розлучила сім'ї. Стіна розділила країну. Але цій стіні судилося бути зруйнованою...

Марія Завадея

Оспіваний Майдан

Топ-5 гімнів революції

Пісня підтримає тебе у скрутні моменти. Вона буде луhati не в голові, а у серці, що і допоможе йти далі.

Океан Ельзи «ВСТАВАЙ»

Наприкінці 2004 року, коли в Україні розпочалася Помаранчева революція, гурт «Океан Ельзи» не зміг залишатися осторонь. Музиканти були змушені відмовитися від «Ікс-туру» по Росії та підтримували повстанців. Хіти гурту, особливо «Вставай», звучали над переповненим Майданом не рідше, ніж Державний гімн України. Згодом

зняли кліп. В його основі — фрагменти виступу гурту «Океан Ельзи» на Майдані Незалежності під час революції. Минуло 10 років, вони знову вийшли на майданівську сцену і перед мільйонами українців, які вимагали змін, заспівали: «Більшого вимагай». Пісня надихнула 15-тисячну колонію студентів, які приєдналися до Майдану.

Ляпис Трубецкой «ВОИНЫ СВЕТА»

«Воины света» — пісня білоруського панк-рок гурту «Ляпис Трубецкой». Вона побачила світ 1 березня 2014 року. Текст пісні і суспільна позиція гурту підштовхували до думки, що композиція «Воины света» присвячена подіям на Євромайдані. Надто вже багато спільного мала вона з українською революцією. Так, на фразі «Бей барабан — пам, пам. Баррикады, друзья, шум-гам» або «Ночью — закон, руби, чтобы согреться» в уяві одразу ж з'являються кадри Майдану.

Та й сама назва «Воины света» — це ніби про Небесну Сотню сказано. Однак лідер гурту Сергій Михалок спростував цю інформацію. За його словами, презентація хіта відбулась 1 березня 2014 року, однак текст пісні написаний за рік до початку подій в Україні. Але на Майдані продовжили її співати, тим самим надихаючи себе на подальшу боротьбу. Популярна вона і після революції. Сподобався хіт групи «Ляпис Трубецкой» футбольним фанам. Вперше її заспівали футболісти

«Дніпра» Роман Зозуля та Артем Федещий разом зі своїми фанами. При цьому вони розмахували прапорами України та футбольного клубу.

Artisto «ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА»

Львівський виконавець Artisto (Ростислав Хитряк) не міг залишатися осторонь подій на Майдані. Тому, приїхавши зі своїм новим хітом, виступив на сцені Євромайдану перед тисячами стомлених українців. Пісня спонукає не здаватися, не полишати надії. Наша країна боролася тисячі

років, і зараз це повинно припинитися. У композиції Ростислав закликає політиків дати рівні права усім людям, щоб Україна вперше відчула себе по-справжньому вільною. Учасники революції обрали пісню «Ще не вмерла Україна» офіційним гімном Євромайдану.

«ГЕЙ, ПЛИВЕ КАЧА ПО ТИСИНІ» (Народна пісня)

Автор поетичного твору — письменник і перекладач Василь Гренджа-Донський. Пісня стала реквіємом-прощанням за загиблими майданівцями Небесної Сотні. У 2014 році під час подій Європейської революції в Україні ця пісня стала неофіційним гімном повстанців. Вона вперше прозвучала

на Майдані Незалежності в січні. Після смерті білоруса Михайла Жизневського друзі поставили на знак прощання його улюблену пісню «Гей, пливе кача по Тисині». Вона лунала з головної сцени країни. Через сильне смислове і емоційне значення пісню продовжили співати в пам'ять за загиблими.

Тарас Петриненко «УКРАЇНА»

Композитор та співак Тарас Петриненко у далекому 1986 році створив пісню «Україна», що перетворилась на неофіційний гімн держави. Лунає вона і зараз у серцях мільйонів українців. Під час буремних подій на Майдані композиція ніби набула нового життя, адже багато хто, послухавши її, сприйняв текст по-новому. Пісня

пробуджувала в українців патріотизм. Країна в них одна, і це розуміли всі. Саме таке бачення пісні допомогло українцям тримати оборону, нагадало їм, за що вони борються. Тому наш безстрашний народ йшов на смерть заради своєї держави, з гордістю і патріотизмом, а не зі смутком і боєм у серцях.

Наша Надія

Хто така Надія Савченко? За кілька місяців це ім'я стало знаковим. Однак за будь-яким символом ховається людина — її страхи, мрії, надії. Молоде об'єднання «Вавилон-13» вирішило зняти фільм про долю льотчиці. Ми взяли інтерв'ю у режисера фільму Володимира Тихого.

❷ Звідки до Вас прийшла ідея створити такий фільм?

❶ Під час Майдану ми відзняли багато матеріалу про активність та соціальні заворушення, як, наприклад, у Криму. Знімали про добровольчі батальйони, проблему забезпечення армії усім необхідним. Про те, що майже усю відповідальність за це на себе узяла громада: волонтери та просто небайдужі українці. Інформації та матеріалу було багато, але не було центральної ідеї. Кожен мав своє уявлення, політичне бачення ситуації. Фільм не складався.

Надія Савченко мала свою унікальну історію, не тільки як професійний військовий. Вона присвятила своє життя армійській справі. І як ми всі знаємо, кар'єра жінки у цій справі дуже складна. Частіше жінки посідають місце не на провідних ролях, а на таких як радисти. А ось Надія посіла позицію льотчиці-винищувача. Але через нестачу фінансування армії, на один літак було десятки льотчиків. Упродовж декількох років вона боролася за звання офіцера, і нарешті досягла бажаного.

У ключовий момент, коли розпочалися військові дії, вона покинула армію і пішла добровольцем в «Айдар». Пожертвувала своїм соціальним статусом, переступила через усе, щоб дійти до своєї мети. Це і стало ключовою ідеєю фільму.

❷ Який був бюджет фільму?

❶ Фільм був створений громадською організацією «Вавилон-13», і як такого бюджету не було. Гроші вилучають із пожертв громадян. Приблизно фільм коштував 100.000\$.

❷ Як Ви вважаєте, як люди відреагували на Ваш фільм?

❶ В Україні документальних фільмів дуже мало, а дивляться їх ще менше. Глядачі сприймають документальне кіно, наприклад, з популярних іноземних каналів як National Geographic. Напевно, саме цей документальний фільм був для них відкриттям. Вони були вражені, тому що пірнули у цю реальність, яку так рідко демонструють наші українські режисери.

Саме зараз починається культурний вибух, силу якому надала сама революція. У цих фільмах засвічуються моменти історії, через це глядач сприймає їх вже зі своєї позиції. Не з точки зору розваги. Він розуміє, що це його також стосується, і вперше за десятки років створюється враження діалогу між режисером і глядачем. Я вважаю, що це дуже важливо.

❷ А що для Вас свобода?

❶ Що хочу сказати точно, що це не та ситуація, у якій опинилася Надія Савченко. Як на мене, одне з понять, свобода — це дозвіл робити те, що тобі подобається, не порушуючи права інших, закони країни та мораль суспільства. Це право кожної людини, незалежно від влади та інтересів країни. І це найважливіше.

Святослав Вакарчук: Свобода як мірило щастя

Творчість Святослава Вакарчука об'єднала мільйони людей по всій країні. «Стіна», «Стріляй» і «Незалежність» підтримували тих, хто стояв на Майдані, й сьогодні залишаються хітами. В цьому номері ми опублікували дайджест революційних пісень. Серед них ви знайдете відому композицію О.Е. «Вставай».

На жаль, ми не змогли зустрітися зі Святославом під час створення цього випуску. Адже він на гастролях за кордоном. Але ми все одно вирішили опублікувати інтерв'ю з одним із символів свободи. За основу взяли цитати з цьогорічного туру зірки вузами країни.

Про свободу

— Я виріс у Радянському Союзі, в інтелігентній сім'ї. Батьки — викладачі університету. Я ріс у Львові, виховували мене досить вільно. Я читав усі доступні книжки. Дивився телебачення не тільки радянське, а й польське. Навіть вивчив польську завдяки дитячим мультфільмам. Я вважав себе вільною людиною. У 1990 році, коли мені було п'ятнадцять, я потрапив по обміну на навчання до Канади. Це була моя перша закордонна поїздка, і вона стала для мене шоком. Змінила усе життя. Я побачив, як насправді живуть вільні люди. Здавалося, що до цього я перебував у моральній тюрмі. Книжки, що мені були доступні, — це лише десять відсотків від тієї літератури, що існувала. Те, що показували по телебаченню, — не те, що було потрібно, а те, що потрібним лише здавалось. Музика, яку я слухав до того, лише маленька частинка тієї, що була доступна світу. А найголовніше — люди, прокидаючись зранку, самі вирішували, що робити сьогодні. У СРСР усе було запрограмоване. Ти знав, що мусиш закінчити школу, піти працювати на завод або вчитися в університет. Ти обов'язково

мусиш бути в партії, щоб зробити кар'єру. Мусиш мовчати. Так жило декілька поколінь. У них не було іншого вибору. Коли я повернувся з цієї поїздки, вирішив: для мене свобода завжди буде найголовнішою цінністю у житті.

Про вихід з кризи

— Простих рішень немає. Думаю, суспільство повинно жити за принципом піраміди, де наверху — людина, посередині — громада, а знизу — країна. Треба віддавати права місту, району, мешканцям конкретного будинку. Люди повинні самі вирішувати, яку зробити клумбу надворі, де поставити дитячий майданчик та хто буде прибирати їх двір. Маленька громада вирішить дрібні питання краще, ніж велика. Державі ж треба залишити суто державні питання. З цього слід починати. Чим більше права у кожної людини приймають рішення, тим краще. Адже ми творці нашої долі.

А ми у свою чергу повинні створювати такі громади. В них обговорювати різні питання, висувати ініціативи. З лідерів таких громад виростають хороші політичні лідери. У більшості західних країн політик — це не той, хто вчився на політика. Це та людина, яка

зробила багато громадських справ. Вони починають з допомоги своєму району, реалізації конкретної ідеї. Далі йдуть у міську раду і вище. Таким людям довіряють. У них є не тільки програма «кроків назустріч людям», а й конкретні речі, які вони зробили.

Про мовне питання

— У кожній країні повинні бути свої національні особливості. В Україні атрибути державності ми почали шукати тільки у 1991 році. Не тільки формальні — гімн, прапор, а й визначальні — мову, культуру, героїв нації. Так склалося, що Україна історично йшла двома шляхами розвитку — у складі Російської та Австро-Угорської імперії. У складі Росії жилося жорсткіше. Поступово відбувалася асиміляція — для мешканців Сходу російська мова стала близькою та рідною. Галичина ж залишилася майже такою самою. У нашій країні є дві культури — українська і російська. Я в цьому не бачу нічого поганого. Чому російськомовні українці не можуть гордитися тим, що дали світу таких митців, як Гоголь? Російська культура належить і нам також. Дві культури можуть прекрасно існувати в одній країні.

Думаю, що на найближчий час національною ідеєю повинні стати слова: «Ми різні, але ми разом». Проблема не в різності культур та мов, а в політиках, що створюють цей стереотип.

Про релігію

— Добре, що наша країна толерантна в цьому питанні. Адже релігійні суперечки небезпечні, бо нема аргументів. Релігію не пояснюють. Це віра. Нещодавно ми поїхали в Єрусалим на екскурсію. Гід показує місце, де вознеслася Діва Марія. Одна дівчина запитала, як вона вознеслася, це ж неможливо! Їй намагалися пояснити. А я підійшов та сказав: якщо ви хочете це зрозуміти, то це вже не віра.

Саме тому я думаю, що дитина повинна вирости та зрозуміти сама, у що їй вірити чи не вірити. А я зроблю так, щоб виховати її на цінностях, які я поважаю. А це для мене — десять біблійських заповідей.

Про публічність

— Як правило, ті, що пишуть у ліфтах, б'ють скло у вікнах, роблять це таємно. Важливо, щоб люди знали, хто це зробив. Не треба їм

давати в морду — насильство породжує насильство. Але публічність допоможе, ось побачите.

Так само не треба боятися говорити про добрі справи. У свій час ми відремонтували у Макіївці дитячий будинок для ВІЛ-інфікованих дітей. Витратили приблизно 25—30 тисяч доларів. Ми свідомо зробили з цього подію. Але не для того, щоб показати, які ми хороші. А для того, щоб люди знали, що це можна робити. Суспільство цього потребує. Якщо ви зробили щось таке, що може стати прикладом для інших, не бійтеся про це говорити. Треба зробити у країні модною культуру добрих справ.

Про цілісність країни та події в Донбасі

— Я оптиміст. Вірю, що ми маємо усі шанси справитися. Важливо, щоб суспільство та держава працювали в одному напрямку. Адже ми всі знаходимося в одному човні. Цілісність країни, навіть з прагматичної точки зору, завжди вигідніша, ніж її поділ. Будь-який поділ — це хірургічна операція. Вона потрібна тільки тоді, коли інакше не можна жити.

Олена Теплова

Фото з Майдану відзначили на міжнародному конкурсі

Журі визнало кращою фотографію «Початок», що ілюструє події київського Майдану.

Головна нагорода конкурсу «Кришталеве око» становить \$ 5500. Свій приз автор фото Філіп Сінгер отримає 21 листопада у Празі на урочистому відкритті виставки кращих робіт CzechPressPhoto.

Філіп Сінгер — молодий чеський фотожурналіст. Він зафіксував момент, коли чоловік із закривавленим обличчям йшов біля стіни Михайлівського собору в Києві. Зображення особистого болю цієї людини на тлі мовчазної величі святих і ангелів — «це сильна метафора, яка хвилює і говорить до кожного».

У київському метро бюст Леніна закрили 3D-малюнком

У столичному метро на станції Театральна у четвер, 6 листопада, урочисто відкрили

панно у вигляді 3D малюнку із зображенням театральної сцени. Воно замінило бюст Володимира Леніна. Статуя вождя була зведена тут у 1949 році, одночасно з відкриттям станції метро.

У київському метрополітені зазначають, що проект «3D сцена» на станції Театральна реалізується виключно за спонсорські кошти, без бюджетного фінансування. «Проявити свої таланти і зіграти ролі пасажирів підземки зможуть до лютого 2015 року», — додали вони.

Вікторія Попова, Микита Тримбач